

Sporočilo za medije

Ljubljana, 15. 10. 2019

Pobuda za družbeni dogovor – načrtujmo, varujmo in urejamo slovensko krajino skupaj!

O Sloveniji radi mislimo kot zelenem delčku Evrope, ki ima izjemne krajinske, naravne in kulturne pestrosti. Čeprav so bili v preteklosti pri nas res storjeni nekateri izjemni koraki na področju varstva in razvoja krajine, smo v zadnjih desetletjih v procesih urejanja prostora v Sloveniji priča nepovezanemu delovanju sektorjev ter premajhni učinkovitosti upravljanja in postopnemu zmanjševanju razvojne in drugih vrednosti krajine. Ne samo v območjih z izjemno krajinsko vrednostjo, kjer turistični in drugi pritiski že zaznamujejo upad kakovosti (mirujoč promet, razpršena in tipološko neustrezna gradnja, opuščanje rabe in zaraščanje kmetijskih zemljišč), temveč tudi v vsakodnevni krajini (zmanjševanje biotske pestrosti na kmetijskih zemljiščih, spreminjanje in razvrednotenje krajine zaradi različnih infrastrukturnih objektov, oglaševanje v odprtem prostoru ipd.). **Zmanjševanje kakovosti slovenske krajine vpliva na zmanjševanje krajinske pestrosti in siromašenje ekoloških vrednosti, pa tudi na gospodarski razvoj in na narodovo identiteto.**

Zato so vse pogostejši in glasnejši pozivi k uresničevanju zavez, ki jih Sloveniji nalaga **Evropska konvencija o krajini ter k oblikovanju in sprejetju krajinske politike Slovenije**; formalna prizadevanja za njeno pripravo so se začela že v letu 2012 in so bila v širokem okviru partnerstva Odgovorno do prostora! zapisana tudi v Kulturi prostora in graditve zdaj!

Sodelavci projekta Varstvo in razvoj slovenske krajine: Izhodišča za oblikovanje krajinske politike, ki ga je financiralo **Ministrstvo za okolje in prostor**, so na zaključni konferenci Vse krajine štejejo! 10. oktobra v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani predstavili predlog koncepta **Krajinske politike Slovenije**. Ta je zastavljena kot širok sistemski okvir za delovanje družbe na področju urejanja krajine, ki temelji na družbenem dogovoru o sistemu vrednot in ciljnih razvoja ter o načinih delovanja na področju varstva, načrtovanja in upravljanja krajine. Prvi cilj tovrstnega delovanja je povečanje **skrbi za varstvo in razvoj krajine kot zagotovilo za večjo kakovost bivanja, gospodarski razvoj in krepitev identitete.**

Predlagan je nabor ciljev in ukrepov krajinske politike, katerih izvajanje lahko **prebivalstvu** olajša pridobivanje informacij o priložnostih financiranja za različne dejavnosti v urejanju krajine (npr. kmetijske subvencije, sofinanciranja za ohranjanja kulturne dediščine in narave), spodbudi medsebojno usklajevanje in odzivanje različnih državnih organov na namere za gradnjo, prenovo objektov in drugih posegov, ki potrebujejo soglasje s strani države in podobno. Za **državno upravo** ukrepi krajinske politike predstavljajo korak v smeri povezanega in učinkovitega medsektorskega pristopa k načrtovanju, varstvu in upravljanju krajine. V predstavljenem projektu je bil poleg analize stanja in pregleda dobrih primerov tujih praks ter koncepta krajinske politike oblikovan tudi akcijski načrt. Ta predvideva, da se med drugim v naslednjih petih letih nadgradi osrednja spletna stran z vsemi pomembnimi informacijami na temo krajine, izdelajo splošne smernice za načrtovanje, varstvo in upravljanje krajine ter navodila za obravnavo krajine v prostorskem načrtovanju in presojanju vplivov na okolje, kot posebne naloge pa izpostavlja tudi vzpostavitev sistema finančnih mehanizmov ter izobraževanje in ozaveščanje o pomenu (načrtovanja, varstva in upravljanja) krajine.

Koncept krajinske politike Slovenije je nastajal postopoma, s sodelovanjem in podporo številnih udeležencev medresorskih in tematskih delavnic ter delavnic za širšo javnost. Posebej je bilo poudarjeno, da krajinska politika Slovenije ni zgolj dogovor ene same stroke, temveč zaveza in način delovanja celotne slovenske družbe. Ni namenjena uveljavljanju posameznih interesnih skupin in tudi ne prerazporejanju in zamejevanju pristojnosti, temveč postavlja okvir tvornega sodelovanja vseh udeležencev varstva, načrtovanja in upravljanja krajine. Zato ponuja sistemske rešitve, ki naj vodijo v celovite ukrepe in prinašajo sinergijske učinke, predvsem pa postavlja v ospredje krajino v vsej svoji celovitosti – za vse, ki živimo in delujemo v njej in ki jo imamo za svojo.

»Stroka, lokalno prebivalstvo, uradniki – prav vsi sogovorniki, ki so bili vključeni v proces priprave Krajinske politike Slovenije, so izpostavili neučinkovito prakso sektorskega načrtovanja in urejanja krajine. Pogrešajo povezovanje, dialog, transparentnost. Orodja, ki jih predlaga Koncept krajinske politike, prinašajo ravno to – tako na lokalni kot na državni ravni«, je ob zaključku konference povzel bistveno spoznanje projekta Tadej Bevk, doktorski raziskovalec na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete in član Upravnega odbora Društva krajinskih arhitektov Slovenije, ki je izdelalo projekt v sodelovanju s partnerjema IPOP - Inštitut za politike prostora in CIPRO Slovenijo, društvom za varstvo Alp.

Več o projektu: www.krajinskapolitika.si

Dokument: Izhodišča za krajinsko politiko – http://www.krajinskapolitika.si/wp-content/uploads/2018/10/krajinska_politika_koncept_okt_2019.pdf

Špela Berlot, CIPRA Slovenija

spela.berlot@cipra.org

041/528-731